

บทที่ 2

อาหารในอิสลาม

2. 1 ความหมายของอาหารในอิสลาม

จากการศึกษาตำรับตำรากฎหมายอิสลาม (ตำราฟิกฮ์) พบว่าก่อนที่นักวิชาการกฎหมายอิสลามจะนำเสนอเนื้อหาสาระรายละเอียดของเรื่องหนึ่งเรื่องใด ส่วนใหญ่ท่านเหล่านั้นมักจะให้นิยามความหมายของ หัวข้อหรือชื่อเรื่องเป็นอารัมภบทก่อน

โดยการให้นิยามความหมายจะประกอบด้วยสองด้านด้วยกันคือ หนึ่งด้านภาษา สองด้านศัพท์ทางวิชาการอิสลาม (อิกฏิลาคีน) (اصطلاحا) หรือด้านศาสนบัญญัติ (ซัรฮ์) (شرعا)

ซึ่งคำว่า “อาหาร” สามารถให้ความหมายทั้งทางด้านภาษาและศัพท์ทางวิชาการอิสลามหรือทางศาสนบัญญัติ ได้ดังนี้

2. 1. 1 ความหมายของอาหารด้านภาษา นักภาษาศาสตร์อาหรับให้ความหมายของคำว่า “อาหาร” ซึ่งภาษาอาหรับเรียกว่า “อฏูฏอฮาม” ไว้ว่า : อาหารคือสิ่งที่บริโภคได้ มีประโยชน์ต่อร่างกายและหมายรวมถึงเครื่องดื่ม แต่โดยนัยต่างๆ ไปหมายถึงอาหารเป็นส่วนใหญ่ (Ibn Manzur, 1999 : 8/164)

2. 1. 2 ความหมายของอาหารด้านวิชาการอิสลามหรือศาสนบัญญัติ นักวิชาการด้านกฎหมายอิสลามให้ความหมายของคำว่า “อาหาร” ด้านวิชาการหรือด้านศาสนบัญญัติสอดคล้องกับความหมายของอาหารด้านภาษา และบรรดาท่านเหล่านั้นก็ถือรวมว่าเครื่องดื่มก็เป็นหนึ่งในอาหาร ซึ่งสามารถให้นิยามความหมายของอาหารตามศัพท์ทางวิชาการอิสลามได้ว่า : อาหารคือสิ่งที่สามารถใช้กินหรือดื่มได้ (al-Baghdadiy, 1995 : 1/275 ; Ibn Muflih, 2002 : 9/193)

ทั้งนี้การที่นักภาษาศาสตร์วิทยาการอิสลามและนักวิชาการกฎหมายอิสลามหมายรวมเครื่องดื่มเข้าในหมวดอาหารด้วยนั้นเนื่องจากมีหลักฐานอ้างอิงจากคัมภีร์อัลกุรอานซึ่งเป็นธรรมนูญสำคัญสูงสุดของศาสนาอิสลามและชะรีฮ์ซึ่งเป็นธรรมนูญและหลักฐานถัดจากอัลกุรอานระบุถึงนัยยะดังกล่าว ไว้ดังนี้

1. อัลกุรอาน อัลลอฮ์ ทรงกล่าวไว้ในอายะฮ์ที่ 249 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿ فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنْ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرَبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهَ كَمَا مِّنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئْتَهُ كَثِيرَةٌ يَأِذِنُ اللَّهُ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴾ (البقرة : 249)

ความว่า “ครั้นเมื่อภูอลุตได้นำกำลังทหารออกไป เขาได้กล่าวว่า แท้จริงอัลลอฮฺจะเป็นผู้ทดสอบพวกท่าน ด้วยแม่น้ำสายหนึ่ง ผู้ใดตีม้ำจากแม่น้ำนั้น เขาก็ไม่ใช่พวกของฉัน และผู้ใดไม่ชิมมัน แท้จริงเขาเป็นพวกของฉัน นอกจากผู้วิกน้ำด้วยมือของเขาอ้อมมือหนึ่งเท่านั้น แต่แล้วพวกเขาก็ตีม้ำกันจากแม่น้ำนั้น นอกจากส่วนน้อยในหมู่พวกเขาเท่านั้น ครั้นเมื่อภูอลุตและบรรดาผู้ศรัทธาที่ร่วมอยู่กับเขาได้ข้ามแม่น้ำนั้นไป พวกเขาก็กล่าวว่า วันนี้พวกเราไม่มีกำลังใดๆ จะต่อสู้กับญาลุต และไพร่พลของเขาได้ บรรดาผู้ที่เชื่อแน่ว่าพวกเขาจะพบกับอัลลอฮฺได้กล่าวว่า ก็มากน้อยแล้ว พวกน้อยเอาชนะพวกมากได้ ด้วยอนุมัติของอัลลอฮฺ และอัลลอฮฺนั้นทรงอยู่กับผู้อดทนทั้งหลาย”

ตอนต้นอายะฮ์ดังกล่าวอัลลอฮฺ ﷻ กล่าวผ่านทางภูอลุตว่า “ผู้ใดตีม้ำจากลำธารดังกล่าว เขาผู้นั้นมิใช่พลพรรคของภูอลุต โดยพระองค์ทรงใช้คำว่า “ซารีบา” ซึ่งมีความหมายว่า “ตีม” ในภาษาไทย ต่อมาอัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวว่า “และผู้ใดไม่ตีม้ำจากลำธารดังกล่าว เขานั้นเป็นพลพรรคของภูอลุต” โดยพระองค์ทรงใช้คำว่า “ยฺฆอัม” ซึ่งมีความหมายว่า “กิน” ในภาษาไทย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เครื่องตีมเป็นส่วนหนึ่งจากอาหาร เพราะอัลลอฮฺ ﷻ ใช้คำว่า “กิน” ในการตีม้ำใน อายะฮ์ดังกล่าว (al-Qurtubiy, 1996 : 3/165 ; al-aldalusiy, 1993 : 2/273)

2. อัสสุนนะฮฺ

2. 1 ท่านนบี ﷺ กล่าวถึงคุณสมบัติและประโยชน์ของน้ำซัหมซัหมบางประการไว้ในฮะดีษบันทึกโดยอบูตาวูตและอัตติรมิซีย

((إِنَّهَا طَعَامٌ طَعْمٌ وَشِفَاءٌ سُمْ))

ความว่า “น้ำซัหมซัหมนั้นเป็นอาหารมีรสชาติและเป็นยารักษาโรค” (อ้างแล้วหน้า 21)

2. 2 ท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها²⁵ กล่าวว่า

((مَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا الْأَسْوَدَانِ : التَّمْرُ وَالْمَاءُ))

ความว่า “เราไม่มีอาหารใดเลยนอกจากสองคำคืออินทผลัมและน้ำ” (ฮะดีษบันทึกโดย Ahmad, 1995 : 27151)²⁶

2. 3 ท่านมูอาวิยะฮฺ²⁷ บุตรของกุรเราะฮฺ กล่าววว่า

²⁵ คือมารดาของผู้ศรัทธาท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها บุตรีของอบีบกรอับดุลลลอฮฺบุตรของอบีกอทาะฟะฮฺ อุซมาน อัลกุรอซียะฮฺ อัตติรมิซียะฮฺ ทรายาท่านนบี เสียชีวิต ปี ฮ. ศ. 57 ณ. เมืองมะดีนะฮฺ ดู (IbnAbdilbar, 1995 : 4/1881)

²⁶ ฮะดีษระดับเศาะฮี้ฮฺ (Ahmad, 2001 : 26/178)

²⁷ คือมูอาวิยะฮฺบุตรของกุรเราะฮฺบุตรของอียาสบุตรของฮิลาบุตรของริอาบ อัลมุซันยี อัลบัศรีย์รายงานฮะดีษจาก อลี, อิบน์อุมร์, อิบน์อับบาส, อบูอูรัยเราะฮฺ, อบูอัยยูบ, อนัส, อัลหะสัน และท่านอื่นๆ ดู (al-'Asqalaniy, 1996 : 470)

((قَالَ مُعَاوِيَةَ : لَقَدْ غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا الْأَسْوَدَانِ

قَالَ : وَهَلْ تَدْرِي مَا الْأَسْوَدَانِ ؟ قَالَ : لَا . قَالَ : الْمَاءُ وَالتَّمْرُ))

ความว่า “บิดาฉันกล่าวว่า” “เราเคยทำสงครามพร้อมกับท่านนบีเราไม่มีอาหารใดเลยนอกจากสองดำ เจ้ารู้ไหมว่าอะไรคือสองดำ มูอาวิยะฮ์กล่าวว่า “ฉันไม่รู้” กุรเราะฮ์กล่าวว่า “น้ำและอินทผลัม” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’Hakim,2002 : 315 ; และ Ahmad,1995 : 27157)²⁸

ประโยคที่ว่า “เราไม่มีอาหารใดเลยนอกจากสองดำคืออินทผลัมและน้ำ” เข้าใจได้ว่าน้ำก็เป็นอาหารชนิดหนึ่ง เพราะสิ่งที่ถูกยกเว้นหลังจากสำนวนปฏิเสธนั้นถือว่าอยู่ในประเภทเดียวกับสิ่งที่ถูกปฏิเสธก่อนหน้านี้ ซึ่งก็คืออาหารในคำกล่าวของท่านหญิงอาอิชะฮ์^{رضي الله عنها} และท่านกุรเราะฮ์ข้างต้น

กอบรรกับบทบาทของน้ำและอาหารสอดคล้องกันในการให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ในแง่ของการดำรงอยู่ของชีวิตและการเจริญเติบโตของร่างกาย โดยน้ำและอาหารเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์

อนึ่งนอกจากมีความสอดคล้องกันระหว่างด้านภาษาและด้านศัพท์ทางวิชาการอิสลามตามนัยการหมายรวมเครื่องดื่มในหมวดอาหารแล้ว พระราชบัญญัติอาหารก็ถือว่าเครื่องดื่มจัดอยู่ในประเภทอาหารตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติ อาหาร ปี พ. ศ. 2522 ซึ่งระบุว่า อาหารหมายถึงของกินหรือเครื่องค้ำจุนชีวิตได้แก่

(1) วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม อม หรือ นำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆหรือในรูปลักษณะใดๆแต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทหรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วแต่กรณี

(2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมถึงวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่น รส (พระราชบัญญัติอาหาร, 2522 : 2)

2.2 ความสำคัญของอาหารในอิสลาม

อิสลามได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของอาหารเป็นอย่างยิ่ง โดยสามารถประมวลข้อบ่งชี้ถึงการให้ความสำคัญของอิสลามต่ออาหารได้ ดังนี้

1. อิสลามถือว่าอาหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ไม่สามารถที่จะมีชีวิตอยู่อย่างปกติได้หากปราศจากอาหาร อาหารจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ของมนุษย์ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับอาหารในฐานะที่อาหารเป็นสื่อ สาเหตุของ

²⁸ ฮะดีษระดับเศาะฮีฮ (al-’Hakim, 2002 : 1353)

การเจริญเติบโตการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสิ่งอื่นๆ เพราะอิสลามถือว่าอาหารและเครื่องดื่มเป็นสาเหตุหนึ่งของการรักษาไว้ซึ่งสองในห้าจากเป้าประสงค์ของบทบัญญัติอิสลาม หรือสิ่งที่จำเป็นในอิสลามเรียกเป็นภาษาอาหรับว่า (مقاصد الشريعة) “มะกอศิด อัชชะรีอะฮ์” หรือ (الضروريات الخمس) “อฏฏะเราะรียาต อัลคอม” อันประกอบด้วย

หนึ่ง รักษาชีวิต โดยการไม่ละเมิดไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ที่ทำให้เกิดการเสียชีวิต รวมถึงการบริโภคหรือดองอาหารเครื่องดื่มที่นำไปสู่การเจ็บตาย อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 195 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة : 195)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮ์และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

สอง รักษาสมอง สติปัญญา โดยอิสลามห้ามการบริโภคหรือกระทำการใดๆ ที่ทำให้สติปัญญาได้รับความกระทบกระเทือนด้านลบหรือเสียสติ เช่น การดื่มสุรา ยาเสพติด สิ่งให้โทษทั้งหลาย เป็นต้น ทั้งนี้ อิสลามมีหลักสำคัญของอาหารอยู่ว่า “หะลาแลน ตัยยิบัน” คืออาหารที่ถูกต้องตามบทบัญญัติทางศาสนาอิสลาม ดี มีประโยชน์ สะอาด มีคุณค่าตามหลักโภชนาการ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 168 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ

عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾ (البقرة : 168)

ความว่า “มนุษย์เอ๋ย! จงบริโภคสิ่งอนุมัติที่ดี ๆ จากสิ่งที่อยู่ในแผ่นดิน และจงอย่าตามบรรดาก้าวเดินของชัยฏอน แท้จริงมันคือศัตรูที่ชัดแจ้งของพวกเจ้า”

สาม รักษาเกียรติยศ ชื่อเสียง โดยห้ามการกระทำที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติของความเป็นมนุษย์ เช่น การผิดประเวณี เป็นต้น

สี่ รักษาทรัพย์สิน โดยการห้ามละเมิดทรัพย์สินไม่ว่าของตนเองหรือของผู้อื่น เช่น ห้ามฟุ่มเฟือย ขโมย ปล้นสะดม และฉ้อโกงทรัพย์สิน เป็นต้น

ห้า รักษาศาสนา โดยอิสลามไม่อนุญาตให้ตกศาสนา และส่งเสริม สิ่งกำชับให้มีการเชิญชวนไปสู่การศรัทธาและเอกภาพต่ออัลลอฮ์ ﷻ (al-Turify, 1992 : 4)

2. อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบัญญัติให้มนุษย์บริโภคอันหมายรวมทั้งการกินและการดื่มที่เป็นลักษณะคำสั่งตรงไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานไม่ต่ำกว่า 58 ที่ เช่น

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 88 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ (المائدة : 88)﴾

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริโภคสิ่งอนุมัติที่ดี ๆ จากสิ่งที่อัลลอฮ์ได้ทรงให้เป็นปัจจัยชีพแก่พวกเจ้า และพึงยำเกรงอัลลอฮ์ผู้ซึ่งพวกเจ้าศรัทธาต่อพระองค์เถิด”

และพระองค์ได้ทรงบทยุติให้บริโภคที่เป็นลักษณะคำสั่งทางอ้อมในคัมภีร์อัลกุรอานอีกไม่ต่ำกว่า 99 ที่ด้วยกัน (Muhammad Fuad Abd al-Baqiy, 1996 : 43, 44, 463, 522)

3. อิสลามบทยุติให้มุสลิมมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้อาหารแก่ผู้ด้อยากท่านนบี ﷺ กล่าวไว้ในชะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรี ออบูดาวูด และอัลบัยฮะกี

((أَطْعَمُوا الْجَائِعَ ، وَعَوَّدُوا الْمَرِيضَ ، وَفُكُّوا الْعَانِيَّ))

ความว่า “จงให้อาหารแก่ผู้ด้อยาก จงเยี่ยมเยียนคนป่วย และจงปลดปล่อยเชลย” (อ้างแล้วหน้า 11)

บทยุติคำสั่งให้อาหารแก่ผู้ด้อยากแสดงถึงความสำคัญของอาหารในการดำรงชีวิต การมีบทยุติให้อาหารแก่ผู้อื่นที่มีความจำเป็นนัยยะหนึ่งเข้าใจได้ว่าอาหารเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคนเพราะการบทยุติให้อาหารแก่ผู้อื่นบริโภคเพื่อขจัดความหิวกระหายหรือประทังชีวิตซึ่งอยู่นอกวิสัยตัวตนของผู้ให้ ดังนั้นการที่ผู้ให้บริโภคอาหารเพื่อขจัดความหิวหรือประทังชีวิตของตนเองก็ย่อมจำเป็นโดยเบื้องต้น

4. อิสลามมีบทยุติให้มุสลิมทุกคนจ่ายชะกาตฟิตร (จ่ายสิ่งที่เป็นอาหารหลักของท้องถิ่น) แก่ผู้ยากจนขัดสนเนื่องในโอกาสเสร็จสิ้นการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เพื่อขจัดปัดเป่าความจน สร้างความปิติยินดีแก่ผู้ยากจนขัดสน และเป็นการชำระบาป ความผิดพลาด บกพร่องที่เกิดขึ้นขณะถือศีลอดของผู้จ่ายชะกาตอีกทางหนึ่งด้วย มีรายงานว่าท่านนบี ได้กำหนดให้จ่ายชะกาตฟิตร ปริมาณ 1 ทะนานจากอินทผลัมหรือ ข้าวฟ่าง เหนือมุสลิม ทุกคนไม่ว่าจะเป็นทาส ไท ชาย หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ (Mawsuaah al-'Hadith al-Sharif, 2000 : 119, 832)

การที่บทยุติอิสลามกำหนดให้มุสลิมทุกคนจ่ายชะกาตฟิตรเฉพาะที่เป็นอาหารหลักประจำถิ่นให้แก่ผู้ยากจนขัดสนเพื่อเป็นอาหารแก่พวกเขาเหล่านั้นอนุমানได้ถึงความสำคัญของอาหารในอิสลาม ในขณะที่ยังมีชะกาตอีกหลายประเภทซึ่งสามารถจ่ายชะกาตตามประเภทของสิ่งนั้นๆ ให้แก่ผู้มีสิทธิรับจากหรือทั้ง 8 จำพวกได้ อีกทั้งมีอายะฮ์อัลกุรอานและอัลชะดีษจำนวนหนึ่งระบุถึงผลบุญความประเสริฐของการบริจาคทานไม่ว่าจะเป็นอาหารหรือสิ่งอื่นโดยรวมอีกด้วย

5. อิสลามประณามผู้ที่ไม่ส่งเสริมการให้อาหารแก่คนยากจนอนาถา โดยอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในสุเราะฮ์ อัลมาอูน อายะฮ์ที่ 1 ถึง 3 ว่า

(1) ﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ﴾

ความว่า “เจ้าเห็นแล้วมิใช่หรือ ผู้ที่ปฏิเสธการตอบแทน (ในปรโลก)”

(2) ﴿فَذَلِكِ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ﴾

ความว่า “นั่นก็คือผู้ที่ขับไล่เด็กกำพร้า”

(3) ﴿وَلَا يَخْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ﴾

ความว่า “และไม่สนับสนุนในการให้อาหารแก่ผู้ขัดสน”

ผู้ไม่สนับสนุนการให้อาหารแก่ผู้ขัดสนซึ่งถูกระบุไว้ในอายะฮ์ที่ 3 ของสุเราะฮ์ อัลมาอูนเป็นบุคคลจำพวกหนึ่งที่ถูกประณาม เป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของอาหารอีกทางหนึ่ง เพราะนัยยะของการประณามสิ่งใดหมายถึงความสำคัญและจำเป็นของสิ่งที่ตรงข้ามกับสิ่งนั้นคือการส่งเสริมการให้อาหารแก่ผู้ขัดสน

6. อัลลอฮ์ ﷻ กล่าวถึงความปรานี โปรดปรานสิ่งประทานของพระองค์ที่มีต่อท่าน นบิอาดัมและท่านหญิงหะวาอ์ซึ่งเป็นบิดามารดาของมวลมนุษยชาติทั้งปวงครั้งเมื่อท่านทั้งสองอยู่ในสวรรค์อันเป็นที่เริ่มต้นการใช้ชีวิตหลังจากที่พระองค์ทรงเตือนท่านทั้งสองมิให้หลงตามอภิสัสไซดอน มารร้ายที่เป็นศัตรู และคอยหลอกล่อท่านทั้งสองให้ฝ่าฝืนละเมิดบทบัญญัติของอัลลอฮ์ ﷻ จนต้องออกจากสวรรค์และได้รับความยากลำบากตามมา สิ่งแรกที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวถึงความปรานี โปรดปราน สิ่งประทานของพระองค์ต่อท่านทั้งสองคือเรื่องของการกินว่าท่านทั้งสองจะไม่อดอยากในสวรรค์ พระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ 117-119 สุเราะฮ์ ฏอฮา

﴿فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجُكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى﴾

(طه : 117)

ความว่า “แล้วเราได้กล่าวไว้ว่า “โอ้อาดัมเอ๋ย ! แท้จริงนี่คือศัตรูของเจ้าและของภรรยาของเจ้า ดังนั้นอย่าให้มันทำให้เจ้าทั้งสองออกจากสวนสวรรค์ แล้วเจ้าจะได้รับความลำบาก”

(118 : طه) ﴿إِنَّ لَكَ أَلًا تَجُوعُ فِيهَا وَلَا تَعْرِى﴾

ความว่า “แท้จริงในสวนสวรรค์นั้น เจ้าจะไม่หิวและจะไม่ต้องเปลือยกาย”

(119 : طه) ﴿وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى﴾

ความว่า “และแท้จริงในสวนสวรรค์นั้น เจ้าจะไม่กระหายน้ำ และจะไม่ตากแดด”

7. อิสลามได้กำหนดให้มุสลิมเสียค่าใช้จ่าย ดูแล แก่ผู้ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ ไม่ว่าจะ เป็น ภรรยา บุตร บิดามารดา ญาติใกล้ชิด และผู้ที่อยู่ในการครอบครองของเขาไม่ว่าจะเป็นคน หรือสัตว์ โดยค่าใช้จ่ายที่สำคัญคืออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ซึ่งพบว่าอัลกุรอาน อัลฮะดีษ และ ตำรากฎหมายอิสลามจะกล่าวเรื่องของการเป็นลำดับแรกในการเลี้ยงดูภรรยา (al-'Fawzan, 2002 : 2/449 ; al-Zuhailiy, 2004 : 10/7438)

8. อัลกุรอานและอัลฮะดีษได้กล่าวถึงอาหารบางชนิดไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ไว้ในลักษณะการแสดงถึงความกรุณาปรานี ความโปรดปราน สิ่งประทาน เป็นอาหาร ยังประโยชน์แก่มนุษย์ ตัวอย่างเช่น น้ำผึ้ง อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ 68, 69 สุเราะฮ์ อันนะฮล

﴿ وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴾

(النحل : 68)

ความว่า “และพระเจ้าของเจ้า ทรงเฉลียวใจ แก่ผึ้งว่าจงทำรังตามภูเขาและตามต้นไม้ และตามที่พวกเขาทำรำนั่น”

﴿ ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ

أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴾ (النحل : 69)

ความว่า “แล้วเจ้า(ผึ้ง) จงกินจากผลไม้ทั้งหลาย แล้วจงดำเนินตามทางของพระเจ้าของเจ้า โดยสะดวกสบาย มีเครื่องดื่มที่มีสีสรรต่างๆออกมาจากท้องของมัน ในนั้นมีสิ่งบำบัดแก้ปวงมนุษย์แท้จริงในการนั้น แน่นนอนย่อมเป็นสัญญาณแก่กลุ่มชนผู้ไตร่ตรอง”

ท่านนบี ﷺ กล่าวในฮะดีษที่บันทึกโดยอัลบุคอรี

((الشِّفَاءُ فِي ثَلَاثَةٍ : شَرْبَةِ عَسَلٍ ، وَشَرْطَةِ مِحْجَمٍ ، وَكَيْبَةِ نَارٍ ، وَأَنْهَىٰ أُمَّتِي عَنِ الْكَيْبِ))

ความว่า “การบำบัดรักษาโรคมะเร็ง 3 ประการ คือการดื่มน้ำผึ้ง การกรอกเลือด การนวดด้วยไฟ และเป็นที่ต้องห้ามแก่ประชาชาติของฉันคือการจี้ด้วยเหล็กเผาไฟ” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhari,2002 : 5681)

อาหารทะเลเนื้อนุ่มสด อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ 14 สุเราะฮ์ อันนะฮล

﴿ وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِنَاكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى

الْفُلْكَ مَوَآخِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴾ (النحل : 14)

ความว่า “และพระองค์คือผู้ทรงทำให้ทะเลเป็นประโยชน์ เพื่อพวกเจ้าจะได้กินเนื้อนุ่มสดจากมัน และพวกเจ้าเอาเครื่องประดับออกจากมัน สำหรับใช้ประดับประดา และเจ้าเห็นเรือแล่นฝ่าคลื่นในท้องทะเล และเพื่อพวกเจ้าจะได้แสวงหาความโปรดปรานของพระองค์ และเพื่อพวกเจ้าจะได้ขอบคุณ”

ปศุสัตว์ อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ 21 สุเราะฮ์ อัลมูมินูน

﴿ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّئْتَسِقُوا بِمِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا

تَأْكُلُونَ ﴾ (المؤمنون : 21)

ความว่า “และแท้จริงในเรื่องปศุสัตว์ (อูฐ วัว แพะ แกะ) นั้นเป็นบทเรียนสำหรับพวกเจ้า เราให้พวกเจ้าดื่ม สิ่งที่อยู่ในท้องของมัน (น้ำนม) และในตัวมันมีประโยชน์มากมาย สำหรับพวกเจ้าและบางชนิดพวกเจ้าก็บริโภคมัน”

พืชผัก กระเทียม แตงกวา ถั่ว หัวหอม อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ 61 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِيهَا وَبَصَلِهَا قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ اهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مِمَّا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلِيلَةُ وَالْمَسْكِنَةُ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿61﴾﴾ (البقرة : 61)

ความว่า “และจงรำลึกถึงขณะที่พวกเจ้ากล่าวว่า โอ้โมซ่า ! เราไม่สามารถจะอดทนต่ออาหารชนิดเดียว อีกต่อไปได้ ดังนั้นจงวิงวอนต่อพระเจ้าของท่านให้แก่เราเถิด พระองค์จะทรงให้ออกมาแก่เราจากสิ่งที่แผ่นดินในหิ้งอกงยขึ้น อันได้แก่พืชผัก แตงกวา กระเทียม ถั่ว และหัวหอม มูซา ได้กล่าวว่าพวกท่านจะขอเปลี่ยนเอาสิ่งที่มีมันเร็วกว่าด้วยสิ่งที่มีมันดีกว่ากระนั้นหรือ? พวกท่านจงลงไปอยู่ในเมืองเถิด แล้วสิ่งที่พวกท่านขอก็จะเป็นของพวกท่าน และความอับยศ และความขัดสนก็ถูกกระหน่ำลงบนพวกเขา และพวกเขาได้นำเอาความกริ้วโกรธจากอัลลอฮฺกลับไป นั่นก็เพราะว่าพวกเขาเคยปฏิเสธสัญญาณต่างๆ ของอัลลอฮฺ และยังฆ่าบรรดานบี โดยปราศจากความเป็นธรรม นั่นก็เนื่องจากความตื้อตันของพวกเขา และพวกเขาจึงได้กลายเป็นผู้ละเมิดขอบเขต”

9. อิสลามมีกฎหมายนิติศาสตร์หรือกฎหมายอิสลามที่ตั้งอยู่เป็นพื้นฐานของการแสวงหาคุณประโยชน์และขจัดปัดเป่าบรรเทาโทษ ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาหารเป็นส่วนสำคัญอยู่ด้วย เช่น กฎอัญญาหารอรุชกาล (อันตราย ภัยพิบัติต้องถูกขจัด) (الضرر يزال) และลาฏอรอรเวลาฎิรอร (ไม่ทำร้ายตนเองและไม่ทำร้ายผู้อื่น) (لا ضرر ولا ضرار) ตามข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลามเมื่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่เชื่อถือได้สั่งให้คนไข้บริโภคหรือละทิ้งอาหารชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นการเฉพาะโดยที่ไม่มีวิธีการรักษาอื่นนอกจากวิธีการดังกล่าวคนไข้ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามคำสั่งแพทย์ อาศัยตามความของกฎหมายนิติศาสตร์อิสลามที่ว่า : อันตรายภัยพิบัติต้องถูกขจัด มิเช่นนั้นแล้วจะเข้าข่ายทำร้ายตนเองซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม

10. มีข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลามให้บริโภคอาหารก่อนการละหมาดเมื่อท้องหิวหรืออาหารถูกจัดวางไว้เรียบร้อยแล้ว เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่บ่งบอกถึงความสำคัญของอาหาร ซึ่งมีผลต่อสมาธิของผู้ละหมาด เนื่องจากผู้ที่ละหมาดในสภาพที่เขี้ยวกระหายหรืออาหารถูกจัดวางไว้เรียบร้อยแล้ว อาจจะไม่สมาธิเท่าที่ควร ท่านนบี ﷺ กล่าวไว้ในฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรียะฮ์และมุสลิมและอัคริมียะฮ์

((إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ وَحَضَرَ الْعَشَاءُ، فَأَبْدَأُوا بِالْعَشَاءِ))

ความว่า “เมื่อถูกประกาศให้ละหมาดขณะที่อาหารค่ำพร้อมแล้วจึงเริ่มด้วยอาหารค่ำก่อน” (อ้างแล้วหน้า 12)

11. อาหารบางชนิดเป็นที่ต้องห้ามแก่มุสลิมยามปกติ เช่น สุกร ชากสัตว์ตายเอง เลือด เหล้า ฯลฯ แต่เมื่อยามคับขันชั้นอุกฤษฏ์ ก็เป็นที่อนุญาตให้บริโภคได้ ตามข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลามอนุญาตให้บริโภคอาหารของผู้อื่นได้ยามคับขันชั้นอุกฤษฏ์ เพื่อเป็นการประทังชีวิตตนเองโดยมีเงื่อนไขว่าต้องไม่เป็นการก่อโทษให้เจ้าของอาหารเท่าหรือหนักกว่าความจำเป็นของผู้ที่กินอาหารดังกล่าว

อาหารจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์จนต้องอนุญาตให้บริโภคอาหารของผู้อื่นก่อนได้ในยามคับขันชั้นอุกฤษฏ์ อนึ่งการปล่อยให้ตนเองอดตายเป็นสิ่งต้องห้ามเป็นอย่างยิ่งในอิสลาม

12. นักวิชาการกฎหมายอิสลามทุกยุคทุกสมัยก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของอาหารเป็นอย่างมาก จนกระทั่งทุกมัซฮับ ได้มีการกำหนดเป็นบทเฉพาะโดยตรงเกี่ยวกับอาหารไว้ในกฎหมายอิสลามไว้บทหนึ่งว่า كتاب الأَطْعِمَة กิตาบอัลอัฏอิมะฮฺ (บทว่าด้วยอาหาร) كتاب الأَشْرَبِيَةِ กิตาบอัลอัชรบะฮฺ (บทว่าด้วยเครื่องดื่ม) เช่น ในหนังสือ “บะดาอิลศอานาอีย” (بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع) ของมัซฮับสะนะฟี มีบทชื่อว่ากิตาบอัลอัชรบะฮฺ หนังสือ “อัลฆะซีเราะฮฺ” (الذخيرة) ของมัซฮับมาลิกีย มีบทชื่อว่า กิตาบอัลอัฏอิมะฮฺ หนังสือ “อัลอุม” (الم) ของมัซฮับชาฟีอียมีบทชื่อว่ากิตาบอัลอัฏอิมะฮฺ และหนังสือ “กัซซาฟุลกินะฮฺ” (كشاف القناع) ของมัซฮับฮัมบะลีมีบทที่ชื่อว่ากิตาบอัลอัฏอิมะฮฺ เช่นกัน

นักวิชาการสายอะดีซ ก็มีการกำหนดบทว่าด้วยอาหารเป็นการเฉพาะเหมือนอย่างนักวิชาการกฎหมายอิสลามเช่นกันดังเห็นได้จากหนังสือ “เศาะฮิฮฺอัลบุคอรี” (صحيح البخاري) มีบทที่ชื่อว่า กิตาบอัลอัฏอิมะฮฺ หนังสือ “เศาะฮิฮฺมุสลิม” (صحيح مسلم) มีบทที่ชื่อว่า กิตาบอัลอัชรบะฮฺ หนังสือ “สุนันอบิดาวูด” (سنن أبي داود) ก็มีทั้งกิตาบอัลอัฏอิมะฮฺและกิตาบอัลอัชรบะฮฺ หนังสือ “ญามิออัตติรมิซีย” (جامع الترمذي) และหนังสือ “สุนันอันนะสาอีย” (سنن النسائي) ก็มีทั้งสองบทเหมือนกับหนังสือสุนันอบิดาวูด หนังสือ “สุนันอิบนิมาญะฮฺ” (سنن ابن ماجه) มีบทที่ชื่อว่า กิตาบอัลอัชรบะฮฺ

และยังมีบทต่างๆ ที่นักกฎหมายอิสลามและนักวิชาอะดีซได้เขียนไว้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอาหารโดยทางอ้อม เช่น กิตาบอัชชะบาอิลหะศะฮฺ (كتاب الذبائح والصيد) (บทว่าด้วยการเชือดและการล่าสัตว์)กิตาบอัลอะฎอีย (كتاب الأضاحي) (บทว่าด้วยสัตว์เพื่อการพลีทาน)

บาบุลอะกีกอฮฺ (باب العقيقة) (บทว่าด้วยการทำบุญเด็กแรกเกิด) สิ่งดังกล่าวบ่งชี้ถึงความสำคัญของอาหารในทัศนะของอิสลามได้เป็นอย่างดี

2. 3 หลักสำคัญของอาหารในอิสลาม

โดยหลักการเดิมอาหารทุกชนิดเป็นที่อนุมัติให้มุสลิมบริโภคได้ยกเว้นอาหารบางชนิดที่อัลกุรอาน สุนนะฮ์หรือมติเอกฉันท์ของปราชญ์อิสลามที่สามารถวินิจฉัยปัญหาศาสนาได้ด้วยตนเอง ห้ามไว้ ทั้งนี้เพราะอัลลอฮฺ ﷻ ทรงสร้างสรรพสิ่งเพื่อมนุษย์พระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ 29 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ)

﴿ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ที่ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งหมดในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังจากได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า แล้วทำให้มันสมบูรณ์ ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้าและพระองค์ นั้นทรงรอบรู้ในสิ่งทุกอย่าง”

อัลลอฮฺ ﷻ ประทานทุกสิ่งบนโลกนี้ให้แก่บ่าวของพระองค์ พระองค์จะไม่ประทานสิ่งที่ไม่อนุมัติโดยพระองค์จะประทานเฉพาะสิ่งทีอนุมัติเท่านั้น และเป็นการประกาศแก่มนุษย์ทุกคน เพราะพระองค์เริ่มต้นประเด็นโดยกล่าวในอายะฮ์ 21 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿ ... يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ... ﴾ (البقرة : 21)

ความว่า “...โอ้บรรดามนุษย์ทั้งหลายจงเคารพภักดีต่อพระผู้อภิบาลของสุเจ้าเถิด...”

อาหารที่อนุมัติให้บริโภคในอิสลามนั้นมีหลักสำคัญอยู่ 2 หลัก คือ

2. 3. 1 ฮาลาล หมายถึงเป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ตามข้อกำหนดบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

2. 3. 2 ฮาลาล หมายถึงดีมีประโยชน์ สะอาด ปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งอาหารเสริมเพื่อสุขภาพและอาหารสำหรับผู้ป่วย

อัลคอฎีบอัซซารี²⁹อธิบายคำว่า ฮาลาล ไว้ว่า : อาหารที่ดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสี่ประการด้วยกันคือ :

หนึ่ง ฮาลาล

สอง สะอาด

สาม ไม่มีพิษภัย

²⁹ คือมุฮัมมัด บิน อะฮฺมัด อัลเคาะฎีบ อัซซารี (ศ. 904-ศ. 971) เป็นปราชญ์ฟิกฮ์ สังกัดมัซฮับชาฟีอีที่ได้รับการยอมรับว่าหนึ่งเจ้าของหนังสือ “มุขนิอัลมุฮตาดญ์อิลามะฮฺริฟะฮฺอะนอัลฟาฮฺอัลมินฮัจญ์” (مغني المحتاج إلى معرفة معاني ألفاظ المنهاج) (al-ZarkAliy, 2002 : 6/222)

สี่ เป็นสิ่งพึงปรารถนา (al-Sharbiniy, 1997 : 4/398)

เนื่องจากอิสลามถือว่าการบริโภคอาหารที่ฮาลาลที่ดีมีประโยชน์ ถูกสุขลักษณะ นอกจากจะทำให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรงสมบูรณ์มีภูมิคุ้มกันโรคแล้ว ยังส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งโลกนี้และโลกหน้าอีกด้วย ดุอา (การวิงวอนขอต่ออัลลอฮ์ ﷻ) ของผู้ที่ได้มาซึ่งอาหารและการบริโภคที่ฮาลอม (ไม่อนุมนัต) อาจถูกปฏิเสธไม่ตอบรับจากอัลลอฮ์ ﷻ ดังที่มีชะดิษบันทึกโดยมุสลิมและอัตติรมิซีย

((أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : ((إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ، فَقَالَ تَعَالَى : { يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنْ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا }، وَقَالَ تَعَالَى : { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ } . ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ يَا رَبُّ . يَا رَبُّ، وَمَطَعْتُهُ حَرَامًا، وَمَشْرَبْتُهُ حَرَامًا، وَمَلْبَسْتُهُ حَرَامًا، وَعُدِّي بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابَ لَهُ؟))

ความว่า “จากท่านอบีฮุรัยเราะฮฺ ท่านกล่าวว่า : ท่านนบีกกล่าวว่า : แท้จริงอัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งนั้นดี พระองค์จะรับเพียงสิ่งที่ดีเท่านั้น และแท้จริงอัลลอฮ์ทรงสั่งแก่บรรดาผู้ศรัทธาเหมือนกับที่พระองค์เคยสั่งต่อบรรดานบีโดยพระองค์กล่าวว่า : (โอ้บรรดานบีทั้งหลาย จงบริโภคจากสิ่งที่ดีๆ และจงปฏิบัติสิ่งที่ดี แท้จริงฉันรู้ถึงสิ่งที่พวกเจ้าปฏิบัติ) และพระองค์กล่าวว่า : (โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงบริโภคสิ่งที่เราได้ให้เป็นปัจจัยยังชีพแก่พวกเจ้า จากสิ่งดีๆทั้งหลาย)จากนั้นท่านนบีกก็เอ่ยถึงสภาพของชายผู้หนึ่งที่เดินทางไกล ผมเผ้ารุงรัง ฝุ่นจับ ยืนสองมือขึ้นสู່ท้องฟ้าเฝ้าขอดุอาต่ออัลลอฮ์ ขณะที่ อาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้าของเขา และเขาบริโภคสิ่งฮาลอม แล้วการขอพรของเขาจะถูกตอบรับอย่างไร” (อ้างแล้วหน้า 2)

ทั้งนี้โดยหลักการเดิมอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิดเป็นที่อนุมนัตให้บริโภคยกเว้นดังนี้

1. อาหารที่อัลกุรอานหรือชะดิษระบุว่าฮาลอม (ไม่เป็นที่อนุมนัต) เช่น สุกร ชากสัตว์ตายเอง เลือด และเหล้า เป็นต้น
2. สัตว์ที่มีบทบัญญัติให้ฆ่าทิ้ง เช่น งู แมงป่อง หนู อีกา เหยี่ยว และสัตว์ดุร้ายทุกชนิดตามทรรศนะของนักวิชาการอิสลามบางท่าน
3. สัตว์ที่ห้ามฆ่าเช่น มด ผึ้ง นกเหยี่ยวเล็ก นกหัวขวาน ตามทัศนะของนักวิชาการอิสลามบางท่าน
4. สิ่งเลว น่ารังเกียจ ร่างกายไม่ปรารถนา
5. สิ่งสกปรก เป็นพิษภัย ทำให้มีอาการมีนเมา
6. สิ่งที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น สิ่งที่ได้มาโดยมิชอบ ผิดหลักศาสนาหรือผิดกฎหมาย

2. 4 สภาพอาหารบนพื้นฐานคุณและโทษ

สภาพอาหารบนพื้นฐานของคุณและโทษสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 สภาพ คือ

2. 4. 1 อาหารที่มีแต่คุณประโยชน์ปราศจากโทษ เป็นอาหารที่อนุญาติให้บริโภคโดย
 ดุษฎี ถัดตามหลักการเดิมที่อัลลอฮฺ ﷻ สร้างสรรพสิ่งต่างเพื่อมนุษยชาติพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่
 29 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ

سَمَاوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ที่ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้
 ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า แล้วทำให้มันสมบูรณ์ ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้าและพระองค์ นั้นทรงรอบรู้ในทุกอย่างทุกอย่าง”

อัลลอฮฺ ﷻ ประทานทุกสิ่งบนโลกนี้ให้แก่บ่าวของพระองค์ พระองค์จะไม่ประทานสิ่ง
 ที่ไม่อนุญาติโดยพระองค์จะประทานเฉพาะสิ่งที่ไม่อนุญาติเท่านั้น และเป็นการประกาศแก่มนุษย์ทุกคน
 เพราะพระองค์เริ่มต้นประเด็นโดยกล่าวในอายะฮ์ 21 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿ ... يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ... ﴾ (البقرة : 21)

ความว่า “... โอ้อบรมตามนุษย์ทั้งหลายจงเคารพภักดีต่อพระผู้อภิบาลของสุเจ้าเกิด...”

2. 4. 2 อาหารที่มีแต่โทษโดยไม่มีประโยชน์เลย เป็นอาหารที่ไม่อนุญาติให้บริโภค
 เพราะการบริโภคอาหารดังกล่าว ทำให้เกิดโทษต่อร่างกายเข้าข่ายทำร้ายตนเองซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามใน
 อิสลาม

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 195 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿ وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ ﴾ (البقرة : 195)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮฺและจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่
 ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

ในอายะฮ์ ที่ 29 สูเราะฮ์ อัลนิซาอ

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ

مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴾ (النساء : 29)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้า ในระหว่างพวกเจ้าโดยมิ
 ชอบ นอกจากมันจะเป็นการค้าขายที่เกิดจากความพอใจในหมู่พวกเจ้า และจงอย่าฆ่าตัวของพวกเจ้า
 เอง แท้จริงอัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ทรงเมตตาต่อพวกเจ้าเสมอ”

ท่านนบี ﷺ ได้ห้ามการทำร้ายตนเองและผู้อื่นเอาไว้ในชะดีษบันทึกโดยอิบนุมญาอฮฺ และอัลบัยฮะกีญ์และอัลอัลลอบานีย

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))

ความว่า “ไม่ทำร้ายตนเองและไม่ทำร้ายผู้อื่น” (ชะดีษบันทึกโดย Ibn Majah, 1996 : 2340 ; และ al-’ Baihaqi, 2004 : 7518)

2. 4. 3 อาหารที่มีโทษโดยมีประโยชน์ปะปนเพียงเล็กน้อย เป็นอาหารที่ไม่อนุญาติให้บริโภค เนื่องจากการบริโภคอาหารดังกล่าวเข้าข่ายการทำร้ายตัวเองซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามตามความในอายะฮ์อัลกุรอานและชะดีษที่ถูกกล่าวไว้ในสภาพที่สองของอาหาร

อนึ่งการไม่อนุญาติให้บริโภคอาหารที่มีโทษโดยมีประโยชน์ปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยสามารถอนุญาติได้กับการไม่อนุญาติให้ดื่มเหล้าและเล่นการพนันซึ่งอัลลอฮ์ ﷻ บอกว่ามีประโยชน์แต่โทษของมันนั้นมากกว่าโดยพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 219 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴾ (البقرة : 219)

ความว่า “พวกเขาจะถามเจ้าเกี่ยวกับน้ำเมา และการพนัน จงกล่าวเถิดว่า ในทั้งสองนั้นมีโทษมากและมีคุณหลายอย่างแก่มนุษย์ แต่โทษของมันทั้งสองนั้นมากกว่าคุณของมัน และพวกเขาจะถามเจ้าว่า พวกเขาจะบริจาคสิ่งใด ? จงกล่าวเถิดว่า สิ่งที่เหลือจากการใช้จ่าย ในงานองนั้นแหละ อัลลอฮ์จะทรงแจกแจงอายะฮ์ทั้งหลายแก่พวกเจ้าหวังว่าพวกเจ้าจะได้ใคร่ครวญ”

2. 4. 4 อาหารที่มีทั้งประโยชน์และโทษเท่าเทียมกัน เป็นอาหารที่ไม่อนุญาติให้บริโภคเช่นกัน เนื่องจากการบริโภคอาหารดังกล่าวเข้าข่ายการทำร้ายตัวเองซึ่งเป็นสิ่งต้องห้าม

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 195 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿ وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ ﴾ (البقرة : 195)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮ์และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

อายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลนิจาฮ

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَن تَرَاضٍ

مِّنكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴾ (النساء : 29)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้า ในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการค้าขายที่เกิดจากความพอใจในหมู่พวกเจ้า และจงอย่าฆ่าตัวของพวกเจ้าเอง แท้จริงอัลลอฮ์ ﷻ เป็นผู้ทรงเมตตาต่อพวกเจ้าเสมอ”

ท่านนบี ﷺ ได้ห้ามการทำร้ายตนเองและผู้อื่นเอาไว้ในชะรีฮ์บันทึกโดยอิบนุมญาอฮฺ และอัลบัยฮะกี

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))

ความว่า “ไม่ทำร้ายตนเองและไม่ทำร้ายผู้อื่น” (อ้างแล้วหน้า 58)

การไม่อนุญาติให้บริโภคอาหารดังกล่าวยังเป็นการอิงกับกฎหมายนิติศาสตร์อิสลามที่ว่า “दारอุลมะฟาสิดเอาลามินญัลบิลมะศอลิหฺ” ซึ่งหมายถึงการขจัดความเลวร้ายสำคัญกว่าการแสวงหาประโยชน์ และยังเป็นการเพื่อผิดเผื่อถูกอีกทางหนึ่งด้วย

2. 4. 5 อาหารที่มีคุณประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อย

นักวิชาการอิสลามมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่มีคุณประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อย ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น สามทัศนะคือ

ทัศนะที่หนึ่ง อาหารที่มีประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยเป็นที่อนุญาติให้บริโภคทัศนะนี้เป็นทัศนะของมัชฮับส่วนใหญ่ (al-Shangqitiy,1961:21)

ทัศนะที่สอง อาหารที่มีประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยไม่เป็นที่อนุญาติให้บริโภคทัศนะนี้เป็นทัศนะของมัชฮับฮนะฟี (al-Shangqitiy,1961:21)

ทัศนะที่สาม ไม่ดำเนินการใดๆจนกระทั่งมีหลักฐานมาระบุทัศนะนี้เป็นทัศนะของอุละมาอ์บางส่วนจากมัชฮับซาฟีอีและฮัมบะลี (Al-Shangqitiy,1961:23)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง ที่มีความเห็นว่าอาหารที่มีประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยเป็นที่อนุญาติให้บริโภค

หลักฐานจากอัลกุรอานที่หนึ่ง ในอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ

سَمَاوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ที่ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า แล้วทำให้มันสมบูรณ์ ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้าและพระองค์ นั้นทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

อัลลอฮ์ ﷻ ประทานทุกสิ่งบนโลกนี้ให้แก่บ่าวของพระองค์ พระองค์จะไม่ประทานสิ่งที่ไม่อนุญาติโดยพระองค์จะประทานเฉพาะสิ่งที่อนุญาติเท่านั้น และเป็นการประกาศแก่มนุษย์ทุกคน เพราะพระองค์เริ่มต้นประเด็นโดยกล่าวในตอนต้นของอายะฮ์ที่ 21 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮฺ

﴿... يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ...﴾ (البقرة : 21)

ความว่า “... โอบรรตามนุษย์ทั้งหลายจงเคารพภักดีต่อพระผู้อภิบาลของสุเจ้าเกิด...”

หลักฐานจากอัลกุรอานที่สอง ในอายะฮ์ที่ 119 สูเราะฮ์ อัลอันอาม

﴿وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا دُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا

اضْطُرُّنَا إِلَيْهِ ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ﴾ (الأنعام : 119)

ความว่า “ และมีอะไรเกิดขึ้นแก่พวกเจ้าที่พวกเจ้าไม่บริโภครากจากสิ่งที่พระนามของอัลลอฮ์ถูกกล่าวบนมัน ทั้งๆที่พระองค์ทรงแจกแจงแก่พวกเจ้าแล้วซึ่งสิ่งที่พระองค์ได้ทรงห้ามแก่พวกเจ้า นอกจากสิ่งที่พวกเจ้าได้รับความคับขันให้ต้องการมันเท่านั้น”

อัลลอฮ์ ﷻ ตำหนิผู้ที่ไม่บริโภครากที่พระนามของพระองค์ถูกกล่าวบนมัน ถ้าสิ่งเหล่านั้นไม่เป็นที่อนุมัติพระองค์จะไม่ตำหนิผู้ที่งดบริโภครากที่พระนามของพระองค์ถูกกล่าวบนมัน ซึ่งเป็นการชี้ว่าเดิมทีสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ถูกอนุมัติ และการที่อัลลอฮ์ ﷻ กล่าวว่า (พระองค์ทรงแจกแจงแก่พวกเจ้าแล้วซึ่งสิ่งที่พระองค์ได้ทรงห้ามแก่พวกเจ้า) มีนัยยะว่าสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ไม่ได้บอกว่าเป็นสิ่งต้องห้าม สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่อนุมัติ

หลักฐานจากฮะดีษ

ท่านนบี ﷺ กล่าวว่าในฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรียะและมุสลิม

((إِنَّ أَعْظَمَ الْمُسْلِمِينَ فِي الْمُسْلِمِينَ حُرْمًا، مَنْ سَأَلَ عَنْ شَيْءٍ لَمْ يُحْرَمْ عَلَيْهِ))

(المُسْلِمِينَ، فَحُرْمٌ عَلَيْهِمْ مِنْ أَجْلِ مَسْأَلَتِهِ))

ความว่า “มุสลิมที่มีความผิดร้ายแรงที่สุดคือผู้ที่ถามหาสิ่งที่ยังไม่ถูกต้องห้าม และถูกต้องห้ามเพราะการถามหาของเขา” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhari, 2002 : 7289 ; Muslim, 1995 : 6116)

ฮะดีษดังกล่าวบ่งชี้ว่าทุกสิ่งที่ยังไม่ถูกต้องห้ามยกเว้นโดยการต้องห้ามที่เฉพาะเจาะจง และบางครั้งบางสิ่งถูกต้องห้ามเพราะการถามหาของบางคน นอกจากนั้นทุกสิ่งเป็นที่อนุมัติ

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง ที่มีความเห็นว่าอาหารที่มีประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยเป็นที่ฮาลาลให้บริโภค

หลักฐานเชิงวิญญัย

อาหารที่มีประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยมิใช่เป็นอาหารของมนุษย์ โดยหลักการเดิมไม่อนุญาตให้ดำเนินการใดๆในกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นจนกว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าของและทุกสิ่งเป็นของอัลลอฮ์ ﷻ ดังนั้นอาหารที่มีประโยชน์โดยมีโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยจึงไม่อนุมัติให้บริโภคเพราะอัลลอฮ์ ﷻ ยังไม่อนุญาต

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อาหารดังกล่าวเป็นของมนุษย์ เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างทุกสิ่งทุกสรรพสิ่งสำหรับมนุษย์ โดยพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ 29 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ

سَمَاوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ที่ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังจากได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า แล้วทำให้มันสมบูรณ์ ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้าและพระองค์ นั้นทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

อัลลอฮ์ ﷻ ประทานทุกสิ่งบนโลกนี้ให้แก่บ่าวของพระองค์ พระองค์จะไม่ประทานสิ่งที่ไม่อนุญาติโดยพระองค์จะประทานเฉพาะสิ่งที่อนุญาติเท่านั้น และเป็นการประกาศแก่มนุษย์ทุกคน เพราะพระองค์เริ่มต้นประเด็นในตอนต้นของอายะฮ์ที่ 21 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿... يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ... ﴾ (البقرة : 21)

ความว่า “...โอ้บรรดามนุษย์ทั้งหลายจงเคารพภักดีต่อพระผู้อภิบาลของสุเจ้าเกิด...”

ข้อโต้แย้งที่สอง

การดำเนินการในกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นเป็นที่ต้องห้ามกรณีที่มีการดำเนินการนั้นมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของสิทธิ์ แล้วทำให้เจ้าของสิทธิ์ดังกล่าวได้รับความเดือดร้อน ส่วนการดำเนินการที่ไม่กระทบประการใดกับเจ้าของสิทธิ์ เช่น การหลบร่มได้ขายค่านบ้านผู้อื่น เป็นที่อนุญาตให้กระทำได้ ดังนั้นการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์โดยมิโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยไม่เกิดผลกระทบใดๆ ต่อพระองค์เลย ขณะที่อาหารที่มีประโยชน์โดยมิโทษปะปนอยู่เพียงเล็กน้อยอัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุญาตให้บริโภคโดยหลักการเดิมและตามนัยยะของอายะฮ์ที่ 29 ของสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ตามหลักฐานของทัศนะที่หนึ่ง (al-'Fawzan, 1988 : 17)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม

หลักฐานเชิงวินิจฉัย

เนื่องจากหลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่อนุญาตบริโภคและทัศนะที่ไม่อนุญาตบริโภคมีความกำกวมจนไม่สามารถให้น้ำหนักแก่ทัศนะใดได้จึงหยุดโดยไม่ดำเนินการใดๆ จนมีหลักฐานมาระบุเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดโดยชัดเจน

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

หลักฐานของทัศนะที่หนึ่งและทัศนะที่สองไม่มีความกำกวมกันแต่ประการใด เพราะหลักฐานของทัศนะที่หนึ่งเป็นหลักฐานจากอัลกุรอานและฮะดีษซึ่งเป็นหลักฐานสูงสุดและสำคัญที่สุดของข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลามและเป็นหลักฐานที่ถูกต้องตรงประเด็นไม่สามารถโต้แย้งได้ ในขณะที่หลักฐานของทัศนะที่สองเป็นเพียงหลักฐานเชิงวินิจฉัยมีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้

ข้อโต้แย้งที่สอง

อาหารเป็นสิ่งสรรสร้างของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงประทานให้แก่บ่าวของพระองค์การไม่ดำเนินการใดๆ ในอาหารดังกล่าวถือเป็นการไม่รู้คุณค่า ไม่ให้เกิดเกียรติแก่สิ่งประทานของอัลลอฮ์ ﷻ และเป็นการละเลยฟุ่มเฟือยโดยฟุตุนัย เนื่องจากไม่ใช่ประโยชน์จากสิ่งที่ถูกสร้างมาเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ (al-'Fawzan, 1988 : 19)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสามผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะที่หนึ่งมีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. หลักฐานของทัศนะที่สองและสามมีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้
2. หลักฐานของทัศนะที่หนึ่งถูกต้อง ตรงประเด็นและไม่มีข้อโต้แย้งที่พิจารณาได้
3. ทัศนะที่หนึ่งอิงกับหลักการเดิมคือโดยฐานเดิมทุกสรรพสิ่งเป็นที่อนุมัติ ตราบใดที่ยังไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลผันเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น

2. 5 ประเภทบทบัญญัติอิสลามว่าด้วยอาหาร

บทบัญญัติอิสลามว่าด้วยวัตถุติดั้งเดิมของอาหารสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

2. 5. 1 บทบัญญัติที่ระบุว่าฮาลาล เช่น ปศุสัตว์ เป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวว่า

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 5 สุเราะฮ์ อันนะฮล

﴿وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا ۗ لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾ (النحل : 5)

ความว่า “และปศุสัตว์ พระองค์ทรงสร้างมันในตัวมันมีความอบอุ่นสำหรับพวกเจ้า และประโยชน์มากมาย และในส่วนหนึ่งจากมันนั้นพวกเจ้าเอามาบริโภคได้ ”

อายะฮ์ที่ 1 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۖ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُنْتَلَىٰ عَلَيْكُمْ

غَيْرِ مُجَلِّي الصَّيِّدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ﴾ (المائدة : 1)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงรักษาบรรดาสัญญา ให้ครบถ้วนเถิด สัตว์ประเภทปศุสัตว์ นั้นได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้าแล้ว นอกจากที่จะถูกอ่านให้พวกเจ้าฟัง โดยที่พวกเจ้ามิใช่

ผู้ที่ให้สัตว์ที่จะถูกล่า นั้น เป็นที่อนุมัติขณะที่พวกเจ้าอยู่ในอิหฺรอหม แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชี้ขาดตามที่พระองค์ทรงประสงค์”

สัตว์ทะเลและอาหารทะเลเป็นที่อนุมัติ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿ اٰحِلٌّ لَّكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ۗ وَحُرْمٌ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกที่พวกเจ้าครองอิหฺรอหมอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

ท่านนบี ﷺ ตอบข้อซักถามของสาวกเกี่ยวกับการใช้น้ำทะเลทำน้ำละหมาดในทะเลขบขันโดยอบูดาวูด อัลดิมิซีย อันนะสาอีย อิบน์มาญะฮ์ มาลิก อะฮ์มัด อัลดารากุญนี อัลดาริมีย และปราชญ์อะดิษท่านอื่นว่า

((هُوَ الطَّهُورُ مَاؤُهُ ، الْحِلُّ مَيْتَتُهُ))

ความว่า : “น้ำทะเลนั้นสะอาดสัตว์ทะเลที่ตายเองสามารถบริโภคได้” (อ้างแล้วหน้า 26)

2. 5. 2 บทบัญญัติที่ระบุว่าฮารอมบริโภค เช่น อาหารสิบชนิด คือสัตว์ที่ตายเอง เลือด สุก ร สัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ที่มันขณะเชือด สัตว์ที่ถูกรัดคอตาย สัตว์ที่ถูกตีตาย สัตว์ที่ตกมาตาย สัตว์ที่ถูกขวิดตาย สัตว์ที่ถูกสัตว์ร้ายกัดจนตาย สัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นบูชา

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 3 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنزِيرِ وَمَا أُهْلِيَ لِعَیْرِ اللّٰهِ بِهِ وَالمُنْحَنِفَةُ وَالمَوْقُوْدَةُ وَالمُتَرَدِّیَةُ وَالنَّطِیْحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلٰی النُّصُبِ وَاَنْ تَسْتَقْسِمُوْا بِالْاَزْلَامِ ۗ ذٰلِكُمْ فِسْقٌ ۗ الْیَوْمَ یَبْسُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ دِیْنِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاَحْشَوْنِ ۗ الْیَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِیْنَكُمْ وَاَنْتُمْ عَلَیْكُمْ نِعْمَتِیْ وَرَضِیْتُ لَكُمْ الْاِسْلَامَ دِیْنًا ۗ فَمَنْ اضْطُرَّ فِیْ مَحْمَصَةٍ غَیْرِ مُتَجَانِفٍ لِاٰثِمٍ ۗ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴾ (المائدة : 3)

ความว่า “ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง และเลือด และเนื้อสุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ที่มัน (ขณะเชือด) และสัตว์ที่ถูกรัดคอตาย และสัตว์ที่ถูกตีตาย และสัตว์ที่ตกเหวตาย และสัตว์ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้าเชือดกัน และสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหินบูชา และการที่พวกเจ้าเสี่ยงทายด้วยไม้ตีหัว เหล่านั้นเป็นการละเมิด วันนี้

บรรดาผู้ปฏิเสธการศรัทธา หมดหวังในศาสนาของพวกเขาแล้ว ดังนั้นพวกเขาจึงอยากลัวพวกเขา และจงกลัวข้าเถิด วันนี้ข้าได้ให้สมบรูณ์แก่พวกเขาแล้ว ซึ่งศาสนาของพวกเขาและข้าได้ให้ครบถ้วนแก่พวกเขาแล้ว ซึ่งความกรุณาเมตตาของข้า และข้าได้เลือกอิสลามให้เป็นศาสนาแก่พวกเขาแล้ว ผู้ใดได้รับความคับขันในความหิวโหย โดยมีข้าเป็นผู้จงใจกระทำบาปแล้วไซ้ แนนอนอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ”

ฮารอมบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวและนกที่มีกรงเล็บแหลมคม โดยหลักฐานฮะดีษบันทึกโดยมุสลิมอบูดาวูดและอันนะสาอีย

((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ

مِنَ السَّبَاعِ وَكُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ))

ความว่า “จากอิบนีอับบาส³⁰ กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ดุร้ายที่มีเขี้ยวและนกที่มีกรงเล็บทุกชนิด” (ฮะดีษบันทึกโดย Muslim,1995 : 4994 ; Abu Dawud,1991 : 3805 และ al-Nasa’iy ,1994 : 4340)

ฮารอมบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลัก โดยมีหลักฐานฮะดีษบันทึกโดยอบูดาวูด อัตติรมิซีย และอิบนุมาญะฮ

((عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَالَةِ ،

وَأَلْبَانِهَا))

ความว่า “จากอิบนุอุมร์³¹ กล่าวว่า “ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกและห้ามดื่มนมมัน” (ฮะดีษบันทึกโดย Abu Dawud,1991 : 3788 ; al-Tirmidhiy,1991 : 1824 ; และ Ibn Majah,1996 : 3189)³²

ฮารอมบริโภคเนื้อลาบ้านโดยมีหลักฐานฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีฮ มุสลิม

((قَالَ أَبُو ثَعْلَبَةَ : حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُحُومَ الْحُمْرِ الْأَهْلِيَّةِ))

ความว่า “อูษะละละบะฮ์³³กล่าวว่า : ท่านนบีไม่อนุญาตให้บริโภคเนื้อลาบ้าน” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhariy,2002 : 5527 ; และMuslim,1995 : 5007)

³⁰ คืออับดุลลอฮ์บุตรของอับบาสบุตรของอับดุลมุฏฏอฮ์บุตรของฮาซิม เป็นลูกพี่ลูกน้องกับท่านนบี เป็นผู้ทรงความรู้ในหมู่สาวกจนได้ชื่อว่ามหาสมุทรของประชาชาติ เสียชีวิตปี ฮ. ศ. 68 ที่เมืองอัญญอบ (al-Dhahabi, 1994 : 4/95)

³¹ คืออับดุลลอฮ์บุตรของอุมร์บุตรของอัลกอฏฏอบ อัลกูรอซีย์อัลอะดะวะีย์เป็นหนึ่งในบรรดาสาวกท่านนบีที่รายงานฮะดีษจำนวนมาก และเป็นผู้ทรงความรู้หนึ่งในบรรดาสาวกของท่านนบีเสียชีวิต ปีฮ. ศ. 73 ณ. เมืองมักกะฮ์ (Ibn Abdilbdr, n. d. : 3/950)

³² ฮะดีษระดับเศาะฮี้ฮ์ (al-’Albaniy, 1985 : 8/149)

³³ คืออูษะละละบะฮ์อัลคุซันีย เป็นสาวกของท่านนบีท่านหนึ่ง รายงานฮะดีษจากท่านนบีจำนวนหนึ่งตาดิอียี่จำนวนหนึ่งรายงานฮะดีษจากท่านเช่น สะอิด บิน อัลมุสัฮัยบ และมักหูน เป็นผู้ทีเคร่งครัดในการทำอิบาดะฮ์จนกระทั่งท่านเสียชีวิตขณะอายุต่ออัลลอฮ์ เสียชีวิตปี ฮ. ศ. 75 (al-’Asqalaniy, 1999 : 553)

2. 5. 3 ไม่มีบทบัญญัติระบุว่าฮาลาลหรือฮารอม อาหารที่ไม่มีตัวบทรบว่า ฮาลาลหรือฮารอมให้ถือว่าเป็นสิ่งฮาลาลเพราะโดยหลักการเดิมอัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างสรรพสิ่งเพื่อมนุษย์โดยพระองค์ทรงกล่าวในสัวนหนึ่งของอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا...﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ที่ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า...”

อัลลอฮ์ ﷻ ประทานทุกสิ่งบนโลกนี้ให้แก่บ่าวของพระองค์ พระองค์จะไม่ประทานสิ่งที่ไม่อนุมัติโดยพระองค์จะประทานเฉพาะสิ่งที่อนุมัติเท่านั้น และเป็นการประกาศแก่มนุษย์ทุกคน เพราะพระองค์เริ่มต้นประเด็นโดยกล่าวในตอนต้นของอายะฮ์ที่ 21 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿... يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ...﴾ (البقرة : 21)

ความว่า “...โอ้บรรดามนุษย์ทั้งหลายจงเคารพภักดีต่อพระผู้อภิบาลของสุเจ้าเกิด...”

ท่านนบี ﷺ กล่าวในอะดิษบันทีกโดยอัลบะกุรียะฮ์และมุสลิม

((إِنَّ أَعْظَمَ الْمُسْلِمِينَ فِي الْمُسْلِمِينَ جُرْمًا، مَنْ سَأَلَ عَنْ شَيْءٍ لَمْ يُحَرِّمْ عَلَيْهِ))

((المُسْلِمِينَ، فَحَرَّمَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَجْلِ مَسْأَلَتِهِ))

ความว่า “มุสลิมที่มีความผิดร้ายแรงที่สุดคือผู้ที่ถามหาสิ่งที่ยังไม่ถูกต้องห้าม และถูกต้องห้ามเพราะการถามหาของเขา”(อ้างแล้วหน้า 60)

2. 6 บทบาทของอาหารฮาลาลในมิติต่างๆ

อาหารฮาลาลมีบทบาทอิทธิพลและส่งผลต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องขนานาประการโดยสรุปได้ ดังนี้

2. 6. 1 อาหารฮาลาลในมิติทางจิตวิญญาณ

การบริโภคอาหารฮาลาลเป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจมนุษย์มีความยำเกรงเพิ่มความศรัทธาอันเป็นยอดของความดีงามอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ 88 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ﴾ (المائدة : 88)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริโภคสิ่งอนุมัติที่ดีจากสิ่งที่อัลลอฮ์ได้ทรงให้เป็นปัจจัยยังชีพแก่พวกเจ้า และพึงยำเกรงอัลลอฮ์ผู้ซึ่งพวกเจ้าศรัทธาต่อพระองค์เกิด”

และอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ 197 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿الْحَيُّ أَشْهَرُ مَعْلُومَاتٍ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَيَّ فَلَا رَفْثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَيِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾ (البقرة : 197)

ความว่า “(เวลา) การทำฮัจญ์นั้นมีหลายเดือนอันเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ใดที่ได้ให้การทำฮัจญ์จำเป็นแก่เขาในเดือนเหล่านั้น แล้ว ก็ต้องไม่มีการสมสู่ และไม่มีการละเมิด และไม่มีการวิวาทใดๆ ใน (เวลา) การทำฮัจญ์ และความดีใดๆ ที่พวกเจ้ากระทำนั้น อัลลอฮฺทรงรู้ดี และพวกเจ้าจงเตรียมเสปียงเถิด แท้จริงเสปียงที่ดีที่สุดนั้นคือความยำเกรง และพวกเจ้าจงยำเกรงเข้าเถิด โอ้ ผู้มีปัญญาทั้งหลาย”

ในขณะที่การบริโภคสิ่งต้องห้ามเป็นสาเหตุหนึ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ จะไม่ประสงค์ชำระหัวใจของผู้บริโภคนั้นพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 41-42 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُواكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّر قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾
(المائدة : 41)

ความว่า “เราะฮ์สุลเอ๋ย ! จงอย่าให้เป็นที่เสียใจแก่เจ้าซึ่งบรรดาผู้ที่รีบเร่งกันในการปฏิเสธศรัทธาจากหมู่ผู้ที่กล่าวด้วยปากของพวกเขาว่า พวกเราศรัทธาแล้วโดยที่หัวใจของพวกเขาไม่ได้ศรัทธา และจากหมู่ผู้ที่เป็นยิวด้วย โดยที่พวกเขาชอบฟังคำมุสา พวกเขาชอบฟังเพื่อพวกอื่นที่มีได้มุ่งหาเจ้า พวกเขาบิดเบือนบรรดาถ้อยคำหลังจาก (ที่มันถูกวางใน) ที่ของมัน พวกเขาบอกว่า หากพวกท่านได้รับสิ่งนี้ก็จงเอามันไว้ และถ้าหากพวกท่านมิได้รับมันก็จงระวัง และผู้ใดที่อัลลอฮฺทรงประสงค์ซึ่งการทดสอบเขาแล้ว เจ้าก็ไม่มีสิทธิแต่อย่างใดจากอัลลอฮฺที่จะช่วยเหลือเขาได้ คนเหล่านี้แหละคือผู้ที่อัลลอฮฺมิทรงประสงค์จะให้หัวใจของพวกเขาสะอาด โดยที่พวกเขาจะได้รับความอัปยศในโลกนี้ และจะได้รับการลงโทษอันมหันต์ในปรโลก”

﴿سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَّالُونَ لِلسُّخْتِ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ (المائدة : 42)

ความว่า “พวกเขาชอบฟังคำมุสา ชอบกินสิ่งต้องห้าม ถ้าหากพวกเขามาหาเจ้า ก็จงตัดสินระหว่างพวกเขา หรือไม่ก็หลีกเลี่ยงพวกเขาเสีย และถ้าหากเจ้าหลีกเลี่ยงพวกเขา พวกเขาก็จะไม่ให้โทษแก่เจ้าได้แต่อย่างใดเลย และหากเจ้าตัดสินใจ ก็จงตัดสินใจระหว่างพวกเขา ด้วยความยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮฺนั้นทรงรักบรรดาผู้ที่ยุติธรรม”

2. 6. 2 อาหารฮาลาลในมิติทางสรีระร่างกาย

เนื่องจากการบริโภคอาหารฮาลาลดีมีประโยชน์ถูกต้องตามหลักโภชนาการทำให้ร่างกายมีการเจริญเติบโตอย่างเหมาะสม การบริโภคสิ่งฮาลาลเป็นเหตุให้จิตใจไม่ได้รับการชำระให้สะอาดอาจจะเสื่อมเสียส่งผลต่อสรีระร่างกายได้ ท่านนบี ﷺ กล่าวในชะดีษบันทึกโดย อัลบุคอรีและมุสลิม

((أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ

كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ))

ความว่า “พึงสังวรเถิดว่า แท้จริงในร่างกายนั้นมีก้อนเนื้อก้อนหนึ่ง หากก้อนเนื้อก้อนนั้นดีทุกส่วนของร่างกายจะดีไปด้วย หากก้อนเนื้อก้อนนั้นเสียทุกส่วนของร่างกายก็จะเสียไปด้วย พึงสังวรเถิดว่ามันคือหัวใจ” (ชะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhariy,2002 : 52 ; และ Muslim,1995 : 4094)

2. 6. 3 อาหารฮาลาลในมิติทางการดำเนินชีวิต

การบริโภคอาหารฮาลาลเป็นการปลดปล่อยพันธนาการตัวเองจากการก้าวเดินของมารร้ายอย่างหนึ่งอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 168 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ

لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿ (البقرة : 168)

ความว่า “มนุษย์เอ๋ย!จงบริโภคสิ่งอนุมัติที่ดีๆจากสิ่งที่อยู่ในแผ่นดิน และจงอย่าตามบรรดาก้าวเดินของชัยฏอน (มารร้าย) แท้จริงมันคือศัตรูที่ซัดแฉงของพวกเขา”

และหมายรวมถึงการหลีกเลี่ยงจากสิ่งชั่วร้ายที่มารร้ายชวนชวายเป็นอยู่ เช่น การครอบงำให้ลืมหามรำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ การล่อลวงให้หลงทาง กีดกันเพื่อให้ออกจากแนวทางที่ถูกต้อง หันเหออกจากแนวทางที่เที่ยงตรง การใช้ให้ทำลามกและความชั่ว โดยอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 19 สูเราะฮ์ อัลมุนาอะละฮ์

﴿ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ۗ أَلَا إِنَّ حِزْبَ

الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿ (المجادلة : 19)

ความว่า “ชัยฏอนมารร้ายได้เข้าไปครอบงำพวกเขาเสียแล้ว มันจึงทำให้พวกเขาลืมหามรำลึกถึงอัลลอฮ์ ชนเหล่านั้นคือบรรดาพรรคพวกของชัยฏอน พึงทราบเถิดว่า แท้จริงพรรคพวกของชัยฏอนนั้น พวกเขาเป็นผู้ขาดทุน”

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 19 สูเราะฮ์ อัลฟุรกอน

﴿ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ حَذُولًا ﴾

(الفرقان : 19)

ความว่า “แน่นอน เขาได้ทำให้ฉันหลงผิดจากการตักเตือน หลังจากที่มันได้มันมายังฉัน และชัยฏอนมารร้ายนั้น มันเป็นผู้เหี้ยมหยามมนุษย์เสมอ”

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 24 สุเราะฮ์ อัลนัมล

﴿ وَجَدْتُمَهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنَ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ

عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴾ (النمل : 24)

ความว่า “และฉันได้พบนางและหมู่ชนของนางสักการบูชาดวงอาทิตย์อื่นจากอัลลอฮ์ และมารชัยฏอนได้ทำให้การทำงานของพวกเขาเป็นของติงามแก่พวกเขา และได้กีดกันพวกเขาออกจากแนวทางที่ถูกต้อง ดังนั้นพวกเขาจึงไม่ได้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง”

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 38 สุเราะฮ์ อัลอังกะบูต

﴿ وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِينِهِمْ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ

السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴾ (العنكبوت : 38)

ความว่า “และอาดและษะมูด และได้เป็นที่ประจักษ์แก่พวกเจ้าแล้ว จากที่พำนักของพวกเขา และมารชัยฏอนได้ทำให้การทำงานของพวกเขา เป็นที่เพริศแพรวแก่พวกเขา แล้วมันได้หันเหพวกเขาออกจากแนวทางโดยที่พวกเขาเป็นผู้มีสติปัญญาพิจารณา”

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ 21 สุเราะฮ์ อันนุร

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ

بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴾ (النور : 21)

ความว่า “โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ! พวกเจ้าอย่าคิดตามทางเดินของชัยฏอน และผู้ใดติดตามทางเดิมของชัยฏอน แท้จริงมันจะชี้ให้ทำการลามกและความชั่ว และหากมิใช่ความโปรดปรานของอัลลอฮ์แก่พวกเจ้า และความเมตตาของพระองค์แล้ว ก็จะไม่มีผู้ใดเลยหมู่พวกเจ้าบริสุทธิ์ แต่อัลลอฮ์ทรงให้ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์บริสุทธิ์ และอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงไยยืนผู้ทรงรอบรู้”

การบริโภคอาหารฮาลาลเป็นการแสดงออกซึ่งการขอบคุณต่ออัลลอฮ์ ﷻ และพระองค์ก็จะทรงเพิ่มพูนสิ่งดีงามแก่บ่าวผู้ทรงขอบคุณอีก อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวว่

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 7 สุเราะฮ์ อิบรอฮีม

﴿ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴾ (إبراهيم : 7)

ความว่า “และจงรำลึกขณะที่พระเจ้าของพวกเขาได้ประกาศว่า หากพวกเขาชอบคุณ ข้าก็จะเพิ่มพูนให้แก่พวกเขา และหากพวกเขาเนรคุณ แท้จริงการลงโทษของข้ามันสาหัสยิ่ง”

2. 6. 4 อาหารฮาลาลในมิติทางสังคม

การที่มนุษย์ทุกภาคส่วนของสังคม บริโภคสิ่งที่ฮาลาล สิ่งที่ดีมีประโยชน์ ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม บริโภคสิ่งที่เป็นการเสริมสร้างตนเอง ไม่บริโภคอาหารของผู้อื่น โดยการละเมิด ทำให้ร่างกายเจริญเติบโตในสภาพที่เหมาะสม มีสุขภาพจิต ความคิด พฤติกรรมที่ดีทำให้สังคมโดยรวมเป็นสิ่งที่ดีสงบสุข น่าอยู่ มีความจำเริญ เนื่องจากการบริโภคสิ่งฮาลาลและหลีกเลี่ยงสิ่งฮารอม เป็นการศรัทธาและความยำเกรงอันหนึ่ง ซึ่งความศรัทธาความยำเกรงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะนำมาซึ่งความจำเริญอัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِن كَذَّبُوا

فَأَخَذْنَا هُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (الأعراف : 96)

ความว่า “และหากว่าชาวเมืองนั้นได้ศรัทธากันและมีความยำเกรงแล้วไซ้ร้ แน่แน่นอนเราก็เปิดให้แก่พวกเขาแล้ว ซึ่งบรรดาความเพิ่มพูนจากฟากฟ้า และแผ่นดินแต่ทว่าพวกเขาปฏิเสธ ดังนั้นเราจึงได้ลงโทษพวกเขา เนื่องด้วยสิ่งที่พวกเขาชวนชวายเป็น”

2. 6. 5 อาหารฮาลาลในมิติทางการตอบรับคำขอพร

การบริโภคอาหารที่ฮาลาลเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการตอบรับดุอา การวิงวอนขอจากอัลลอฮฺ ﷻ เนื่องจากผู้ที่ได้มาซึ่งอาหารและการบริโภคที่ไม่ฮาลาล ดุอา การขอพร คำวิงวอนของเขาอาจถูกอัลลอฮฺ ﷻ ปฏิเสธได้ มีฮะดีษบันทึกโดยมุสลิมและอัตติรมิซีย์

((أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : ((إِنَّ اللَّهَ تَعَالَىٰ

طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ، فَقَالَ تَعَالَىٰ : { يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ

الطَّيِّبَاتِ وَعَمَلُوا صَالِحًا }، وَقَالَ تَعَالَىٰ : { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ } . ثُمَّ ذَكَرَ

الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ، يُمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ يَا رَبُّ . يَا رَبُّ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ،

وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَعُدْيَتِي بِالْحَرَامِ، فَأَتَى يُسْتَجَابُ لَهُ؟))

ความว่า “จากท่านอบีฮุร็อยเราะฮฺ ท่านกล่าวว่า : ท่านนบีกกล่าวว่า : แท้จริงอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่งนั้นดี พระองค์จะรับเพียงสิ่งที่ดีเท่านั้น และแท้จริงอัลลอฮฺทรงสั่งแก่บรรดาผู้ศรัทธาเหมือนกับที่พระองค์เคยสั่งต่อบรรดานบีโดยพระองค์กล่าวว่า : (โอ้บรรดานบีทั้งหลาย จงบริโภคจากสิ่งที่ดีๆ และจงปฏิบัติสิ่งที่ดี แท้จริงฉันรู้ถึงสิ่งที่คุณเจ้าปฏิบัติ) และพระองค์กล่าวว่า : (โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงบริโภคสิ่งที่เราได้ให้เป็นปัจจัยยังชีพแก่พวกเขา จากสิ่งดีๆทั้งหลาย)จากนั้นท่านนบีกก็เอ่ยถึงสภาพของชายผู้หนึ่งที่เดินทางไกล ผมเผ้ารุงรัง ผุ่นจับ ยืนสองมือขึ้นสู่ท้องฟ้าเฝ้าขอดุอา

ต่ออัลลอฮฺ ขณะที่ อาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้าของเขา และเขาบริโภคสิ่งฮาลาลแล้วการขอพรของเขา จะถูกตอบรับอย่างไร” (อ้างแล้วหน้า 2)

2. 6. 6 อาหารฮาลาลในมิติทางวันแห่งการฟื้นคืนชีพ

การไม่บริโภคสิ่งฮาลาลเป็นการรักษาตัวเองให้รอดพ้นจากการลงโทษและไฟนรกของอัลลอฮฺ ﷻ ได้อย่างหนึ่ง ในขณะที่การชอบบริโภคสิ่งฮาลาลเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะถูกลงโทษและไฟนรกเผาไหม้ตามความที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวว่าในอายะฮ์ที่ 41-42 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮฺ

﴿ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخِرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَحُفُّونَ إِنْ أُوْتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّر قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾ (المائدة : 41)

ความว่า “เราะฮ์สุลเอ๋ย ! จงอย่าให้เป็นที่เสียใจแก่เจ้าซึ่งบรรดาผู้ที่รีบเร่งกันในการปฏิเสธศรัทธาจากหมู่ผู้ที่กล่าวด้วยปากของพวกเขาว่า พวกเราศรัทธาแล้วโดยที่หัวใจของพวกเขาไม่ได้ศรัทธา และจากหมู่ผู้ที่เป็นยิวด้วย โดยที่พวกเขาชอบฟังคำมุสา พวกเขาชอบฟังเพื่อพวกอื่นที่มีได้มุ่งหาเจ้า พวกเขาบิดเบือนบรรดาถ้อยคำหลังจาก (ที่มันถูกวางใน) ที่ของมัน พวกเขาบอกว่า หากพวกท่านได้รับสิ่งนี้ก็จงเอามันไว้ และถ้าหากพวกท่านมิได้รับมันก็จงระวัง และผู้ใดที่อัลลอฮฺทรงประสงค์ซึ่งการทดสอบเขาแล้ว เจ้าก็ไม่มีสิทธิแต่อย่างใดจากอัลลอฮฺที่จะช่วยเหลือเขาได้ คนเหล่านี้แหละคือผู้ที่อัลลอฮฺมิทรงประสงค์จะให้หัวใจของพวกเขาสะอาด โดยที่พวกเขาจะได้รับความปลอดภัยในโลกนี้ และจะได้รับการลงโทษอันมหันต์ในปรโลก”

﴿ سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَّالُونَ لِلسُّخْتِ فَإِنْ جَاءُوكَ فَآخُكُمْ بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَآخُكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴾ (المائدة : 42)

ความว่า “พวกเขาชอบฟังคำมุสา ชอบกินสิ่งต้องห้าม ถ้าหากพวกเขามาหาเจ้า ก็จงตัดสินระหว่างพวกเขา หรือไม่ก็หลีกเลี่ยงพวกเขาเสีย และถ้าหากเจ้าหลีกเลี่ยงพวกเขา พวกเขาก็จะไม่ให้โทษแก่เจ้าได้แต่อย่างใดเลย และหากเจ้าตัดสินใจ ก็จงตัดสินใจระหว่างพวกเขา ด้วยความยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮฺนั้นทรงรักบรรดาผู้ที่ยุติธรรม”

ท่านนบี ﷺ กล่าวสะดิษบันทีกโดยอัครมิษือ

((يَا كَعْبُ بْنُ عُجْرَةَ إِنَّهُ لَا يَزُؤُ لَحْمٌ نَبَتَ مِنْ سُخْتٍ إِلَّا كَانَتْ النَّارُ أَوْلَى بِهِ))

ความว่า “ไอ้กะอับ บุตรของอุจฺญ์เราะฮฺเนือที่งอกจากสิ่งผิดบทยุญฺติ่นั้น เหมาะสมกับไฟนรกเป็นที่สุด” (อ้างแล้วหน้า 2)

2. 6. 7 อาหารฮาลาลในมิติทางอุตสาหกรรมการผลิต

เนื่องจากมุสลิมเป็นหนึ่งในผู้บริโภครายใหญ่ของโลก ณ ปี พ. ศ. 2553 จำนวนมุสลิมมีไม่ต่ำกว่า 1, 600 ล้านคนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยงานวิจัยนิวยอร์กเปิดเผยรายงานการคาดการณ์ว่าพลเมืองมุสลิมทั่วโลกอีก 20ปีข้างหน้าคือในปี พ. ศ. 2573 จะเพิ่มขึ้นเป็น 2. 2 พันล้านคน (นิตยสารคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย, 2554 : 12) ในขณะที่ตลาดอาหารฮาลาลเติบโตประมาณปีละ 17, 500 ล้านบาท (Halal Cicot, 2554 : 16) ทำให้หลายๆภูมิภาคตระหนักถึงความสำคัญของอาหารฮาลาล หลายประเทศตื่นตัว เตรียมที่จะเป็นผู้นำหรือศูนย์กลางของกิจการฮาลาล ประเทศไทยก็เล็งถึงความสำคัญอันนี้จึงกำหนดให้มีหน่วยงาน องค์กร โครงการต่างๆ มารองรับอุตสาหกรรมผลิตอาหารฮาลาล อาทิ สถาบันอาหารมัชฮับงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล คณะกรรมการบริหารกิจการฮาลาลคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันฮาลาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โครงการนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลจังหวัดปัตตานี ศูนย์บริการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผลิตสินค้าฮาลาลชุมชน เป็นต้น

2. 6. 8 อาหารฮาลาลในมิติทางธุรกิจส่งออก

โลกปัจจุบันเชื่อมโยงเข้าด้วยกันด้วยระบบตลาด มีการผลิตแบบอุตสาหกรรมเป็นพื้นฐาน มีการแบ่งงานกันที่ซับซ้อน มีระบบการขนส่ง และระบบโลจิสติกส์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง อัตราการแปรเป็นเมืองยังคงสูง ประชากรราวครึ่งโลกอาศัยอยู่ในเมือง การผลิตอาหารในโลกปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อป้อนสู่ตลาด ที่ผลิตเพื่อบริโภคเองในครัวเรือนมีปริมาณน้อย ตลาดอาหารโลกจึงมีบทบาทอย่างสูงต่อโภชนาการและการสนองอาหารแก่ชาวโลกในปัจจุบันและอนาคต ณ ปี พ. ศ. 2551 มีประชากรมุสลิมถึง 1. 627 พันล้านคนหรือร้อยละ 24. 31 ที่ต้องการบริโภคอาหารที่ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตให้บริโภคได้เรียกว่าอาหารฮาลาล โดยมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12 ต่อปี และสินค้าฮาลาลไม่ได้จำกัดการบริโภคเฉพาะในกลุ่มมุสลิมเท่านั้น แต่ยังได้รับความนิยมแม้ในกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ใช่มุสลิมที่เน้นในเรื่องสุขภาพที่มองว่าฮาลาลเป็นอาหารที่สะอาดและปลอดภัยได้หันมาบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลมากขึ้นถือว่าเป็นโอกาสทางธุรกิจการผลิตเพื่อส่งออกอีกทางหนึ่ง